

Szanowni Państwo,

Przekazujemy Państwu zestaw siedmiu scenariuszy zajęć, opracowanych w ramach projektu „Przyszłość dla Wszystkich. Wspieranie współpracy międzypokoleniowej poprzez Futures Literacy (FFA)”. Projekt został sfinansowany przez Fundusz Stosunków Dwustronnych (FBR), Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 oraz Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2021. W projekcie uczestniczyli podopieczni dwóch warszawskich Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii, słuchaczki Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz seniorzy zaangażowani w Centrum Aktywności Międzypokoleniowej.

Celem projektu była integracja dwóch grup wiekowych, przełamanie barier związanych z obawami o współpracę międzypokoleniową oraz zapoznanie uczestników z kompetencją futures literacy (FL), którą UNESCO uznaje za jedną z kluczowych umiejętności XXI wieku. Zachęcamy do zapoznania się z [publikacją](#) poświęconą FL, opracowaną przez norweskiego partnera projektu, Fremtenkt, aby pogłębić wiedzę na ten temat.

Jeden ze scenariuszy zawartych w niniejszym zestawie jest powiązany z podręcznikiem FL oraz propozycjami warsztatów międzypokoleniowych z wykorzystaniem tej umiejętności. Na początek proponujemy jednak przeprowadzenie dwóch spotkań w obrębie każdej grupy wiekowej, mających na celu przygotowanie uczestników do dalszej współpracy oraz rozwianie ewentualnych wątpliwości czy obaw. Następnie proponujemy zajęcia integracyjne w grupach mieszanych wiekowo, podczas których poruszane będą kwestie stereotypów, w tym związanych z wiekiem czy wyglądem. Ostatni, siódmy scenariusz, dotyczy warsztatów podsumowujących projekt.

W realizacji inicjatyw międzypokoleniowych mogą Państwo skorzystać także z dwóch innych publikacji, które przygotowaliśmy: podręcznika dla edukatorów pt. „[Dialog międzypokoleniowy dla przyszłości mojego miasta](#)” oraz [karcianej gry dialogowej](#), która może być pomocna w przełamywaniu lodów podczas spotkań międzypokoleniowych i nie tylko.

Chcielibyśmy dodać, że w ramach projektu, oprócz warsztatów, zorganizowaliśmy również dodatkowe aktywności międzypokoleniowe, które przyczyniły się do integracji uczestników. Były to wspólne działania takie jak sadzenie cebul kwiatowych w warszawskim parku, wyjście do teatru, warsztaty kulinarne kuchni włoskiej i tajskiej, zajęcia plastyczne oraz przygotowanie poczęstunku dla osób w kryzysie bezdomności. Z naszych obserwacji wynika, że działania na rzecz osób potrzebujących mają szczególną moc integrującą grupy.

Życzymy Państwu owocnej współpracy oraz satysfakcji ze spotkań międzypokoleniowych.

Zespół CASE

Spis treści

Scenariusz 1. Warsztaty integrujące i przeciwdziałające stereotypom cz.1	
Scenariusz zajęć dla młodzieży	3
Scenariusz 2. Warsztaty integrujące i przeciwdziałające stereotypom cz.2	
Scenariusz zajęć dla młodzieży	6
Scenariusz 3. Warsztaty integrujące i przeciwdziałające stereotypom cz.1	
Scenariusz zajęć dla seniorów	9
Scenariusz 4. Warsztaty integrujące i przeciwdziałające stereotypom cz.2	
Scenariusz zajęć dla seniorów	12
Scenariusz 5. Warsztaty integrujące i przeciwdziałające stereotypom.	
Scenariusz zajęć dla młodzieży i osób seniorskich	14
Scenariusz 6. Futures Literacy Laboratory cz.1	17
Futures Literacy Laboratory cz.2	18
Scenariusz 7. Warsztaty integrujące i przeciwdziałające stereotypom	
Zakończenie i ewaluacja	
Scenariusz zajęć dla młodzieży i osób seniorskich	19
Załącznik 1a	21
Załącznik 1b	22
Załącznik 2	24
.....	25
Załącznik 3	26
Załącznik 4	28
Załącznik 5	33
Załącznik 6	34
Załącznik 7	35

Przyszłość dla Wszystkich

Wspieranie współpracy międzypokoleniowej poprzez Futures Literacy

Scenariusz 1. Warsztaty integrujące i przeciwdziałające stereotypom cz.1
Scenariusz zajęć dla młodzieży

Cele zajęć: stworzenie bezpiecznych i przyjaznych warunków współpracy osób prowadzących i uczestniczących, wzrost empatii wobec seniorów, zwiększenie zrozumienia niektórych ograniczeń fizycznych osób starszych Długość zajęć: 2 godziny 15min./3 godziny lekcyjne Grupa docelowa: młodzież w wieku 15-18 lat, do 15 osób			
	Przebieg zajęć	Materiały	Czas
1	Przedstawienie Przybliżamy cel zajęć. Osoby prowadzące i uczestniczące przedstawiają się i zapisują swoje imiona na naklejkach (nametags).	Naklejki do zapisania imion lub taśma papierowa, markery	10 min.
2	Integracja/Energizer <i>Opis:</i> Przed zajęciami rozwieszamy w sali kartki z zapisanymi przedziałami wiekowymi 0-10 lat, 11-20, 21-30, 31-40, 41-50, 51-60, 61-70, 70+. Następnie prosimy uczestników o ustawienie się obok kartki z przedziałem wiekowym najbardziej typowym, ich zdaniem, dla wykonywania danej czynności. Przykładowe czynności: - jazda na rowerze - piercing - podjęcie pracy na lato lub stażu - zakup sportowego auta - pobyt poza domem do północy - praca jako kelner/kelnerka - noszenie aparatu słuchowego - gra w koszykówkę - podjęcie studiów - taniec - posiadanie znajomych w wieku 20 lat - wzięcie ślubu - randkowanie - szydełkowanie, robienie na drutach - bycie stand-uperem/stand-uperką <i>Podsumowanie:</i> Pytamy osoby uczestniczące czy są aktywności, na które człowiek może być zbyt stary lub zbyt młody? Jakże? Jakże mogą być zalety znajomości z osobami w różnym wieku?	taśma papierowa, 8 kartek z zaznaczonymi przedziałami wiekowymi	15 min.

3	Kontrakt <i>Opis:</i> Zapraszamy uczestników do wspólnego ustalenia zasad bezpiecznej i komfortowej współpracy podczas projektu między nimi oraz między nimi a prowadzącymi. Ustalenia zaakceptowane przez wszystkie osoby zapisujemy na arkuszu i wieszamy go w sali warsztatowej podczas kolejnych spotkań.	Flipchart (przygotowany wcześniej arkusz papieru w kształcie połowy otwartej książki lub z miejscem na wykonanie z boku otworów dziurkaczem), markery	15 min.
4	Oczekiwania/Ocena własnych kompetencji <i>Opis:</i> Rozdajemy osobom uczestniczącym po 1 arkuszu Załącznika 1a, z prośbą o jego wypełnienie. Osoby uczestniczące oceniają swój poziom umiejętności w pięciu kategoriach: Moja umiejętność słuchania Moja umiejętność wypowiadania się na forum grupy Moja umiejętność planowania przyszłości Moje umiejętności współpracy z seniorami Moja otwartość na udział w projektach międzypokoleniowych Uczniowie szacują poziomy oznaczając poszczególne piętra schematycznego Pałacu Kultury, gdzie 1 oznacza bardzo niskie kompetencje, a 5 – bardzo wysokie. Na odwrocie uczestnicy mogą również napisać oczekiwania i/lub ewentualne obawy związane z udziałem w projekcie.	Egzemplarz Załącznika 1a dla każdej osoby uczestniczącej	10 min.
5	Zadania z symulatorem odczuć starczych <i>Opis:</i> Zapraszamy osoby uczestniczące do doświadczenia wrażeń zmysłowych i fizycznych, odczuwanych przez niektóre osoby starsze. W tym celu dzielimy młodzież na tyle grup ile mamy symulatorów. Najlepiej by każdy miał możliwość założyć wszystkie elementy skafandra i wykonać w nich 2-4 czynności (w sumie ok. 5-6 min. na osobę). Przykładowe zadania: przejście kilku metrów, wejście/zejście ze stopnia, zadania manualne (wypełnienie przekazu pocztowego lub druku na list polecony etc.) Po przymierzeniu symulatora i wykonaniu zadań przez wszystkie osoby, możemy zaproponować przerwę. <i>Podsumowanie:</i> Zapraszamy do zebrania się w kręgu i omówienia doświadczenia z symulatorem. Pytamy młodzież o	Symulator odczuć starczych (wypożyczony), rekwizyty do zadań (np. blankiety do listów poleconych itp.) Zdjęcia 2-3 osób w wieku senioralnym aktywnych i realizujących się w zawodzie lub hobby, np. znani aktorzy/rki, muzycy,	75 min.

	wrażenia, przemyślenia, o to, co im sprawiło największą trudność, co ich zaskoczyło, jakie emocje towarzyszyły temu ćwiczeniu. Ważne żeby nie straszyć starością. Należy zwrócić uwagę, że nie wszyscy seniorzy doświadczają dolegliwości, które symuluje skafander. Warto zapytać młodzież o znane im przykłady osób starszych (z własnego otoczenia i/lub szerzej znanych), które są aktywne, samodzielne, realizują swoje pasje. Osoby prowadzące mają również przygotowane historie takich osób.	przedsiębiorcy/czynnie lub osoby prywatne.	
6	Zakończenie Informujemy, że na kolejnym spotkaniu w tym samym gronie, porozmawiamy o wpływie mediów na wizerunek różnych grup wiekowych. Zachęcamy do “pracy domowej” - zanotowania lub zachowania print screen’ów informacji nt. osób młodych i starszych - nagłówków artykułów, postów, zdjęć etc. Możemy umówić się np. na 2-3 takie przykłady. Na zakończenie prosimy młodzież o podanie 1 słowa, które najlepiej podsumowuje ich zdaniem dzisiejsze warsztaty.		10 min.

Przyszłość dla Wszystkich

Wspieranie współpracy międzypokoleniowej poprzez Futures Literacy

Scenariusz 2. Warsztaty integrujące i przeciwdziałające stereotypom cz.2

Scenariusz zajęć dla młodzieży

Cele zajęć: zrozumienie na czym polega efekt pierwszego wrażenia, uświadomienie jaki wpływ na postrzeganie innych mają stereotypy, umożliwienie uczestnikom uświadomienia sobie potencjalnego stresu związanego ze wydarzeniem międzypokoleniowym i wyposażenie w metody bardziej pozytywnego i konstruktywnego spojrzenia na nie
Długość zajęć: 2godziny15min./3 godziny lekcyjne
Grupa docelowa: młodzież w wieku 15-18 lat, do 15 osób

	Działania	Materiały	Czas
1	Przywitanie Witamy się z uczestnikami i krótko przypominamy przebieg poprzednich zajęć. Przedstawiamy plan dzisiejszych warsztatów.		10 min.
2	Integracja/Energizer Zapraszamy wszystkich do krótkiej aktywności ruchowej, która jest też okazją do powtórzenia imion. Można skorzystać z poniższych propozycji lub zaproponować własną zabawę: Np. Swiffer. (youtube.com) lub Theatre Games: What Are You Doing? (youtube.com)		5 min.
3	Wizualna Biografia <i>Opis:</i> Pokazujemy uczestnikom zdjęcia z Załącznika 2 i prosimy aby każdy wybrał jedno. Nie informujemy na razie kogo przedstawia. Następnie rozdajemy Materiał pomocniczy i prosimy młodzież o wyobrażenie sobie kim jest osoba ze zdjęcia oraz stworzenie jej biografii, w odpowiedzi na pytania znajdujące się w materiale. Po 10 minutach samodzielnej pracy prosimy uczestników o podzielenie się wrażeniami. <i>Podsumowanie:</i> Zadajemy pytania pomocnicze: Jakie cechy wpłynęły na wasze opisy osób ze zdjęć? Czy pierwsze wrażenie jest ważne? Jaki ma wpływ na nasz stosunek do innych? Jaki wpływ mają na nas stereotypy i uprzedzenia?	Załącznik 2	30 min.

	W podsumowaniu ujawniamy, że na zdjęciach widnieje ta sama osoba – Dieter Schindlauer, współautor podręcznika, z którego pochodzi to ćwiczenie. Na podstawie: <i>Antydyskryminacja. Scenariusz: wizualna biografia</i>. Wydawnictwa CODN, Warszawa, 2005.		
4	Wizerunek młodzieży i seniorów w mediach <i>Opis:</i> W nawiązaniu do Wizualnej Biografii, pytamy młodzież o przykłady informacji, które odnotowali nt. osób starszych w ramach pracy domowej. W jakim świetle te informacje stawiają seniorów? Co można wywnioskować na ich podstawie? Czy osoby uczestniczące zgadzają się z tymi wizerunkami? Co sądzą o seniorach? Następnie pytamy młodzież o znalezione informacje dotyczące ludzi młodych. Ponawiamy pytania pomocnicze dot. wizerunku młodzieży w mediach. Ważne: przy okazji tego ćwiczenia prosimy osoby uczestniczące o przypomnienie znaczenia słów fakt, opinia, uprzedzenie i stereotyp. Definicje zawarte są też w Załączniku 2. <i>Podsumowanie:</i> Jako podsumowanie ćwiczenia możemy zadać młodemu pytanie: czy możliwe jest, że jeśli nie wszystkie stereotypy o nas są prawdziwe, to również nie wszystkie stereotypy o seniorach są prawdziwe?	Flipchart, markery wydruki	30 min.
5	Przerwa		5 min.
6	Analiza Założeń <i>Opis:</i> Przedstawiamy cel ćwiczenia i 3 sposoby radzenia sobie w nowych sytuacjach, zgodnie z opisem w Załączniku 3. Dzielimy grupę na 4 zespoły (3-4 osobowe). Następnie, zgodnie z ideą world cafe, prosimy grupy o zapisanie swoich pomysłów na arkuszach, znajdujących się na wcześniej przygotowanych pięciu stanowiskach (stolikach). Każdy arkusz zawiera nazwę wydarzenia (<i>Udział w międzypokoleniowym projekcie młodzieżowo-senioralnym</i>) oraz 1 pytanie. Osoby uczestniczące rozpoczynają od stanowisk 1-4. Kiedy dany zespół udzieli odpowiedzi na każdym z tych stanowisk, przesuwać się zgodnie z ruchem wskazówek zegara, przechodzi do ostatniego stanowiska nr	Załącznik 3	40 min.

	5 i również zapisuje swoją propozycję/propozycje rozwiązań. Pytania dla zespołów: stanowisko1: Jakie stereotypy nt. seniorów mogą “uruchomić się” wśród Waszej grupy wiekowej podczas tego projektu? stanowisko2: Jakie potencjalne obawy mogą wpłynąć na to, że będzie Wam trudniej poczuć się komfortowo w projekcie? (np. lęk przed krytyką, nudą itp.) stanowisko3: Czego nie wiecie lub nie jesteście pewni a pomogłoby Wam poczuć się komfortowo w projekcie? stanowisko4: Jakie ewentualne negatywne wydarzenia z przeszłości mogą wpływać na Wasze zaangażowanie w projekt z seniorami? stanowisko5: Jakie pozytywne i budujące komunikaty możecie powiedzieć sobie samym na początku tego projektu? (np. jesteśmy tu żeby się poznać a nie oceniać, popełnianie błędów jest naturalną częścią uczenia się itp.) <i>Podsumowanie:</i> Prosimy wszystkich o zebranie się w kręgu i podsumowujemy krótko pomysły zapisane na arkuszach 1-5. Dziękujemy młodzieży za nazwanie ewentualnych obaw związanych z projektem (arkusze 1-4) i za podjęcie wysiłku ich podważenia (arkusz 5). W miarę potrzeby możemy uzupełnić listę konstruktywnych rozwiązań czy komunikatów. Przypominamy również, o możliwości zwrócenia się do prowadzących w razie trudności lub wątpliwości na każdym etapie projektu. Na podstawie: <i>Cross-Cultural Communication Trainers’ Manual, n.d.</i>		
7	Zakończenie Na zakończenie każda osoba uczestnicząca otrzymuje kopię Załącznika 3, tak by móc do niego wrócić w razie chęci w przyszłości. Przypominamy, że na kolejnych warsztatach spotykamy się już wspólnie z seniorami.		10 min.

Przyszłość dla Wszystkich

Wspieranie współpracy międzypokoleniowej poprzez Futures Literacy

Scenariusz 3. Warsztaty integrujące i przeciwdziałające stereotypom cz.1

Scenariusz zajęć dla seniorów

Cele zajęć: poznanie i integracja osób uczestniczących i prowadzących, przypomnienie definicji stereotypu, uświadomienie wpływu stereotypów na postrzeganie innych osób Długość zajęć: 2godziny15min. Grupa docelowa: do 15 osób w wieku 65+			
	Działania	Materiały	Czas
1	Przedstawienie Przedstawiamy się i cel projektu oraz jak będzie wyglądało dzisiejsze spotkanie (oraz kolejne). Zapraszamy osoby uczestniczące do przedstawienia się i podzielenia informacją o sobie.		20 min.
2	Kontrakt <i>Opis:</i> Podobnie jak podczas pierwszego spotkania z młodzieżą, zapraszamy uczestników do wspólnego ustalenia zasad bezpiecznej i komfortowej współpracy podczas projektu. Dotyczy to grupy seniorów wraz z prowadzącymi. Ustalenia zaakceptowane przez wszystkie osoby zapisujemy na arkuszu i wieszamy go w sali warsztatowej podczas kolejnych spotkań.	Flipchart (przygotowany wcześniej arkusz w kształcie połowy otwartej książki) lub arkusz z miejscem na otwory z boku wykonane dziurkaczem, markery	15 min.
3	Oczekiwania/Ocena własnych kompetencji <i>Opis:</i> : Rozdajemy osobom uczestniczącym po 1 arkuszu Załącznika 4, z prośbą o jego oznaczenie imieniem, pseudonimem lub rysunkiem, tak by podczas ostatnich zajęć były w stanie go zidentyfikować. Osoby uczestniczące oceniają swój poziom umiejętności w trzech kategoriach. Uczestnicy szacują poziomy oznaczając poszczególne piętra schematycznego Pałacu Kultury, gdzie 1 oznacza bardzo niskie kompetencje, a 5 – bardzo wysokie. Na odwrocie uczestnicy mogą również napisać oczekiwania i/lub ewentualne obawy związane z udziałem w projekcie.	Załącznik 1b	10 min.
4	Przerwa		5 min.

5	Dworzec <i>Opis:</i> Rozpoczynamy rozmowę od pytań o to, czy uczestnicy mogą wymienić jakieś przykłady stereotypów i czym one właściwie są. Następnie zapraszamy do pozostania w temacie stereotypów i zaangażowania w ćwiczenie. Odczytujemy wprowadzenie: <i>Wyobraźcie sobie, że ta sala to dworzec. Taki typowy dworzec pełen ludzi, z kasą biletową, torami, ławeczkami dla podróżnych. Wy za chwilę będziecie czekać na tym dworcu na pociąg. Do jego przyjazdu jest jeszcze sporo czasu, będziecie więc mogli porozmawiać z innymi podróżnymi. Za chwilę każda osoba otrzyma rolę do odegrania i karteczkę do przyklejenia na ubraniu. Dostaniecie chwilę by się przebrać lub dobrać jakiś rekwizyt, który pomoże wam odegrać swoją rolę. Bardzo ważne jest abyście wczuli się w postać.</i> Uczestnicy otrzymują karteczki z postacią (materiał pomocniczy 1) oraz 2-3 minuty na przygotowanie. I tura – 10 min. Uczestnicy mają za zadanie przechadzać się po dworcu i porozmawiać z największą liczbą osób, dowiadując się kim one są i udzielając informacji o sobie. Następnie odczytujemy: <i>Uwaga, uwaga! Na tor pierwszy przy peronie pierwszym wjeżdża pociąg. Kończymy ćwiczenie i siadamy ponownie w kręgu, ale tylko na chwilę. Za chwilę wrócimy na nasz dworzec. Tym razem również będziecie odgrywać swoje postacie ale dowiecie się o nich nieco więcej. Każdy otrzyma kartkę, na której jego postać będzie opisana bardziej szczegółowo. Tych kartek nie pokazujcie innym, ale postarajcie się odegrać tę osobę zgodnie z opisem. Czy wszystko jest zrozumiałe?</i> II tura – 10 min. Rozdajemy kartki (materiał pomocniczy 2) i ponownie dajemy uczestnikom 2-3 minuty na przygotowanie a następnie 10 min. na rozmowy na dworcu. Podsumowanie – 30 min. Następnie zapraszamy wszystkich do refleksji nt. tego co wydarzyło się na dworcu. To bardzo ważny moment gry, moment wyjścia z ról oraz wyciągnięcia wniosków. Pytania pomocnicze:	Załącznik 4	60 min.
---	---	-------------	---------

	Jak czuliście się w pierwszej scenie? Dlaczego odegraliście swoje postacie w taki a nie inny sposób? Czy inni odgrywali swoje postacie zgodnie z waszymi oczekiwaniami? Jak czuliście się w drugiej scenie? Czy ktoś podczas rozmowy was zaskoczył? W której scenie czuliście się lepiej? W której łatwiej było odegrać swoją postać i rozmawiać z innymi? Czy znacie taką sytuację z własnego życia lub nie, że ktoś kto został stereotypowo oceniony okazał się być inny? Na podstawie: <i>Antydyskryminacja na co dzień</i>. I. Czerniejewska (red.). Stowarzyszenie „Jeden Świat”, Poznań, 2005.		
6	Zakończenie Po omówieniu wrażeń po przeprowadzonym ćwiczeniu, w nawiązaniu do postaci osoby młodej, warto dodać informację czym zajmują się Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii, których podopiecznymi jest młodzież biorąca udział w projekcie. Podsumowanie ćwiczenia możemy rozciągnąć na nadzieje i obawy seniorów związane z tym projektem.		20 min.

Przyszłość dla Wszystkich

Wspieranie współpracy międzypokoleniowej poprzez Futures Literacy

Scenariusz 4. Warsztaty integrujące i przeciwdziałające stereotypom cz.2

Scenariusz zajęć dla seniorów

Cele zajęć: refleksja nad rolą mediów w naszym życiu, stworzenie możliwości krytycznego spojrzenia na ich wpływ na społeczeństwo, zwiększenie świadomości nt. sposobu tworzenia i wzmacniania stereotypów

Długość zajęć: 2godziny15min.

Grupa docelowa: do 15 osób w wieku 65+

	Działania	Materiały	Czas
1	Przywitanie Przypominamy imiona osób uczestniczących oraz to, nad czym pracowaliśmy podczas poprzedniego spotkania. Pytamy, czy od poprzednich zajęć pojawiły się jakieś nowe pytania związane z projektem.		15 min.
2	Przybysz z innej planety <i>Opis:</i> Dzielimy uczestników na mniejsze zespoły i odcytujemy instrukcję z Załącznika 5. Wręczmy każdej grupie kopię załącznika i 1 czasopismo. Prosimy o zanotowanie odpowiedzi na postawione pytania. Możliwe jest przygotowanie kolażu lub innej wizualnej prezentacji. Zamiast czasopisma papierowego, można przyrządzić się jednemu z portali lub czasopismu online. Po ok. 20 min. zapraszamy grupy do pokazania swoich prezentacji. Jakie poczynili obserwacje? <i>Pytania pomocnicze:</i> Czego dowiedzieliście się o własnym społeczeństwie? Które grupy dominują w społeczeństwie? Jak są przedstawiane? Czy są grupy nie występujące na obrazkach? Czy czasopisma pokazują realny obraz społeczeństwa? W jaki sposób bardzo ograniczone dane mogą kształtować obraz społeczeństwa? Na podstawie: <i>Antydyskryminacja. Scenariusz: Przybysz z innej planety.</i> Wydawnictwa CODN. Warszawa, 2005.	Załącznik 5	50 min.

	Podsumowanie: Jako podsumowanie dyskusji możemy zadać pytanie: jeśli nie wszystko o waszej grupie jest prawdą, czy możliwe jest, że nie wszystko o młodzieży jest prawdą?		
3	Przerwa		15 min.
4	Analiza założeń Ćwiczenie to przeprowadzamy podobnie jak w grupie młodzieży. Opis znajdą Państwo w scenariuszu 2: <i>Warsztaty integrujące i przeciwdziałające stereotypom cz.2 Scenariusz zajęć dla młodzieży.</i>	Załącznik 3	40 min.
5	Zakończenie Dziękujemy wszystkim za udział w spotkaniu i przypominamy, że na kolejnych warsztatach spotykamy się już wspólnie z młodzieżą.		10 min.

Przyszłość dla Wszystkich

Wspieranie współpracy międzypokoleniowej poprzez Futures Literacy

Scenariusz 5. Warsztaty integrujące i przeciwdziałające stereotypom.

Scenariusz zajęć dla młodzieży i osób seniorskich

Cele zajęć: integracja w zespole międzypokoleniowym, uświadomienie różnic oraz elementów wspólnych, na których możliwe jest budowanie dialogu Długość zajęć: 2godziny15min./3 godziny lekcyjne Grupa docelowa: osoby w wieku 15-18 lat i 65+ , do 30 osób			
	Działania	Materiały	Czas
1	Przywitanie Witamy osoby uczestniczące i przedstawiamy cel zajęć. Prosimy wszystkich o napisanie swojego imienia i przyklejenia go w widocznym miejscu.		5 min.
2	Rozgrzewka Prosimy seniorów o ustawienie się w kole. Młodzież tworzy koło zewnętrzne. Seniorzy ustawiają się plecami do siebie a twarzą do uczniów, stojących przed nimi. Idealnie gdyby naprzeciw 1 seniora stał 1 nastolatek/nastolatka, ale jeśli nie mamy równej liczby uczestników, nie szkodzi. Prowadzący odczytuje polecenia. Pary mają 2 minuty na porozmawianie na dany temat. Po tym czasie następuje sygnał do zmiany partnera/partnerki. Młodzież przesuwa się o jedno miejsce zgodnie z ruchem wskazówek zegara i staje naprzeciw kolejnej osoby, z którą rozmawia przez minutę. Potrzebujemy tyle pytań ile par, tak by każdy nastolatek miał możliwość porozmawiać z każdym seniorem (każda osoba z zewnętrznego kręgu z każdą osobą z wewnętrznego). Zaznaczamy, że w ciągu 2 minut muszą się wypowiedzieć obie osoby. Sugerujemy, aby zaczynała młodzież. Przykładowe polecenia • Powiedz o 3 zespołach, których słuchasz/słuchał_ś najchętniej • Wymień 3 piosenki, które cię motywują lub pomagają ci się zrelaksować		30 min.

	• Podaj 3 rzeczy, które chcesz zrobić w ciągu następnych 12 miesięcy • Wymień 3 umiejętności, które chciałbyś nabyć lub rozwinąć • Podaj 3 swoje zainteresowania/hobby • Wymień 3 miasta lub państwa, które chciałbyś zwiedzić • Wymień 3 ulubione potrawy • Wymień 3 osoby, które miały na ciebie wpływ • Podaj 3 rzeczy, w których jesteś dobr • Wymień 3 miejsca w [nazwa miasta], które warto odwiedzić • Wymień 3 ulubione smaki lodów lub deserów		
3	Kontrakt Zawieszamy w sali kontrakty wcześniej przygotowane z każdą z grup. Przypominamy ich treść, i pytamy międzypokoleniową grupę czy zgadzają się by od tej pory oba kontrakty obowiązywały podczas dalszych wspólnych spotkań. Czy jakieś zapisy wymagają zmiany, usunięcia lub dodania? Po ustaleniu kontraktu możliwego do zaakceptowania przez nowopowstały zespół mieszany wiekowo, symbolicznie związujemy oba arkusze kolorową wstążką (lub jeśli to konieczne, spisujemy nowy kontrakt).	Kontrakty przygotowane wcześniej, wstążka, ewentualnie nowy arkusz papieru i markery	15 min.
4	Slang game <i>Opis:</i> łączymy uczestników w międzypokoleniowe pary (lub trójki). Każdy zespół otrzymuje 1 kopię Załącznika 6, na której razem wpisuje mniej lub bardziej potoczne określenia podanych wyrazów. Po ok. 15 minutach wspólnej pracy, prosimy przedstawicieli poszczególnych zespołów (dla których to jest komfortowe), o przedstawienie wyników prac zespołu. <i>Podsumowanie:</i> Czy poszczególne słowa między grupami wiekowymi zasadniczo się różnią? Czy są słowa, z którymi ktoś spotkał się po raz pierwszy? Czy są słowa używane bez względu na wiek? Może się zdarzyć, że padnie słowo niecenzuralne lub oficjalnie uznane za obraźliwe czy niestosowne w dzisiejszych czasach. Warto zarezerwować 5-10 min. na odniesienie się do	Załącznik 6	30 min.

	takich słów i spokojne wyjaśnienie dlaczego zaleca się stosowanie innych.		
5	Przerwa		10 min.
6	Miasto Przyszłości Zapraszamy uczestników do rozegrania przynajmniej 2 tur gry dialogowej „Miasto Przyszłości” dostępnej do pobrania i druku pod linkiem wskazanym obok. Do gry nie ma dodatkowej instrukcji. Gracze w dwóch 4-6 osobowych zespołach prowadzeni są wskazówkami z kolejnych kart. Dlatego ważne żeby utrzymywać talię w porządku, numerami od 1 do 150. Organizujemy zespoły w składach międzypokoleniowych. Gracze wcielają się w radnych miasta przyszłości. Poprzez negocjacje realizują kolejne projekty, służące rozwojowi tego miasta i jego mieszkańców. Gra jest przede wszystkim kooperacyjna, a o sukcesie obu drużyn decyduje ich umiejętność porozumienia się dla dobra lokalnej społeczności. Sugerujemy prowadzącym rozegrać 1-2 tury przed zajęciami, aby w razie potrzeby służyć wsparciem seniorom i młodzieży. Niektóre osoby rozgrywają wszystkie 4 tury w ciągu ok. 50 min. innym zajmuje to więcej czasu. Niemniej, nawet w ciągu 1-2 tur graczom stwarza się okazję do wymiany poglądów i integracji.	LINK DO GRY	50 min.
7	Zakończenie Prosimy każdą osobę o podsumowanie 1 zdaniem/wyrazem tego, z czym kończą spotkanie (wrażenia, refleksje, uczucia).		5 min.

Scenariusz 6. Futures Literacy Laboratory cz.1

Na podstawie „Futures Literacy Laboratory. Prosty przewodnik jak krok po kroku zaprojektować i poprowadzić Futures Literacy Laboratory dla grup seniorów i młodzieży”.

Scenariusz zajęć dla młodzieży i seniorów

Cele zajęć: lepsze radzenie sobie z niepewnościami i ze zmianami zachodzącymi w otoczeniu, poprzez rozwijanie kompetencji futures literacy wśród młodzieży i seniorów Długość zajęć: 2godziny15min./3 godziny lekcyjne Grupa docelowa: osoby w wieku 15-18 lat i 65+, do 30 osób			
	Działania	Materiały	Czas
1	PRZED organizacją warsztatu zapraszamy do zapoznania się z całym podręcznikiem, do którego link zamieszczamy obok. Podręcznik w zwartej i przyjaznej czytelnikom formie przybliży podstawy i ideę FL oraz wskazuje kolejne kroki realizacji warsztatów. Wstęp Przywitanie osób uczestniczących. Przedstawienie idei FL i jej głównych założeń (na podstawie Wstępu <i>Futures Literacy Handbook</i>).	Futures Literacy Laboratory – podręcznik – CASE	20 min.
2	Rozgrzewka The Polak Game	Opcjonalnie taśma papierowa do wytyczenia osi na podłodze	25 min.
3	Warsztat FL - Faza Odkrywanie (Reveal) Przeprowadzamy warsztat zgodnie z zaleceniami w podręczniku. *w razie pojawienia się zniechęcenia do pracy i głosów o zbyt odległej perspektywie czasowej, możemy przytoczyć greckie powiedzenie (<i>Cywilizacja kwitnie, kiedy ludzie sadzą drzewa, w cieniu których nie będzie im dane usiąść</i>) oraz przypomnieć, że tworzenie scenariuszy przyszłości ma przede wszystkim na celu lepsze planowanie i podejmowanie trafniejszych decyzji <u>w teraźniejszości</u> .	kartki A4 dla każdej osoby i grupy, długopisy	75 min.
4	Podsumowanie Zadajemy osobom uczestniczącym pytania: W której fazie łatwiej było generować pomysły? W “ życzeniowej ” czy “ prawdopodobnej ”? Czy wizje przyszłości różniły się znacząco między seniorami i młodzieżą?		10 min.
5	Zakończenie Informujemy uczestników i uczestniczki, że w tym momencie kończymy pierwszą część		5 min.

	pracy nad wizją przyjaznego miasta przyszłości. Naszą pracę będziemy kontynuować na kolejnym spotkaniu.		
--	--	--	--

Futures Literacy Laboratory cz.2

Scenariusz zajęć dla młodzieży i seniorów

Cele zajęć: lepsze radzenie sobie z niepewnością i ze zmianami zachodzącymi w otoczeniu, poprzez rozwijanie kompetencji futures literacy wśród młodzieży i seniorów Długość zajęć: 2godziny15min./3 godziny lekcyjne Grupa docelowa: osoby w wieku 15-18 lat i 65+, do 30 osób			
	Działania	Materiały	Czas
1	Wstęp Przywitanie osób uczestniczących. Przypomnienie idei FL, jej głównych założeń i efektów prac wykonanych podczas pierwszych zajęć FLL.		10 min.
2	Rozgrzewka Metafory Kaufmana		20 min.
3	Warsztat FL - Faza Zmiana perspektywy (Reframe) Przeprowadzamy warsztaty zgodnie ze scenariuszem zawartym w podręczniku. Dla komfortu pracy osób uczestniczących, dobrze jest udostępnić im tekst scenariusza przeformułowania na czas pracy w grupach (na rzutniku lub w formie drukowanej)	Tekst scenariusza przeformułowania dla każdej grupy lub wyświetlony na ekranie, kartki A4 dla każdej osoby i grupy, długopisy	40 min.
4	Przerwa		15 min.
5	Faza Refleksji (Reflect) Sugerowane pytania: • Czy scenariusz przeformułowania zmienił twoje postrzeganie przyszłości (komunikacji)? W jaki sposób? • Czy jest coś jeszcze, co bierzesz za pewnik, myśląc o przyszłości komunikacji?		15 min.
6	Faza Działania (Act) Prosimy osoby uczestniczące o zapisanie pierwszego kroku (lub kroków) jaki mogą zrobić samodzielnie lub wspólnie z innymi uczestnikami warsztatu w celu dążenia do pożądanej wersji przyszłości.		20 min.
7	Podsumowanie Prosimy uczestników o podzielenie się refleksjami z pracy nowopoznaną metodą.		10 min.

Przyszłość dla Wszystkich

Wspieranie współpracy międzypokoleniowej poprzez Futures Literacy

Scenariusz 7. Warsztaty integrujące i przeciwdziałające stereotypom

Zakończenie i ewaluacja

Scenariusz zajęć dla młodzieży i osób seniorskich

Cele zajęć: podsumowanie projektu, zebranie opinii i refleksji uczestników nt. zrealizowanych działań Długość zajęć: 2godziny15min./3 godziny lekcyjne Grupa docelowa: osoby w wieku 15-18 lat i 65+, do 30 osób			
	Działania	Materiały	Czas
1	Przywitanie Witamy osoby uczestniczące i przedstawiamy plan zajęć.		10 min.
2	Rozgrzewka Przeprowadzamy ćwiczenie „Cebula” znane uczestnikom z pierwszego wspólnego spotkania lub inne aktywizujące. Przykładowy nowy zestaw tematów do rozmów to: • Którą zupę wigilijną wolisz: barszcz czy zupę grzybową? • Opowiedz dowcip lub żart, który cię nie śmieszy • Opowiedz owcip lub żart, który cię śmieszy • Wolisz wyjazd nad morze czy w góry? • Wolisz domówkę czy imprezę w mieście? • Opisz strój karnawałowy z dzieciństwa, o którym wolał_byś zapomnieć • Powiedz o swoim ukochanym zwierzaku, jeśli masz lub miał_ś (może być więcej niż 1) • Podaj swój ulubiony film • ...		20 min.
3	Pocztówka do przyszłości (i teraźniejszości) Jaki przekaz chcemy zostawić kolejnym pokoleniom? <i>Opis:</i> Prosimy osoby uczestniczące aby w 4-osobowych grupach mieszanych wiekowo przygotowały pocztówkę do przyszłych pokoleń. Kartka powinna zawierać treść jak i rysunek/ilustrację. Informacje mogą dotyczyć		45 min.

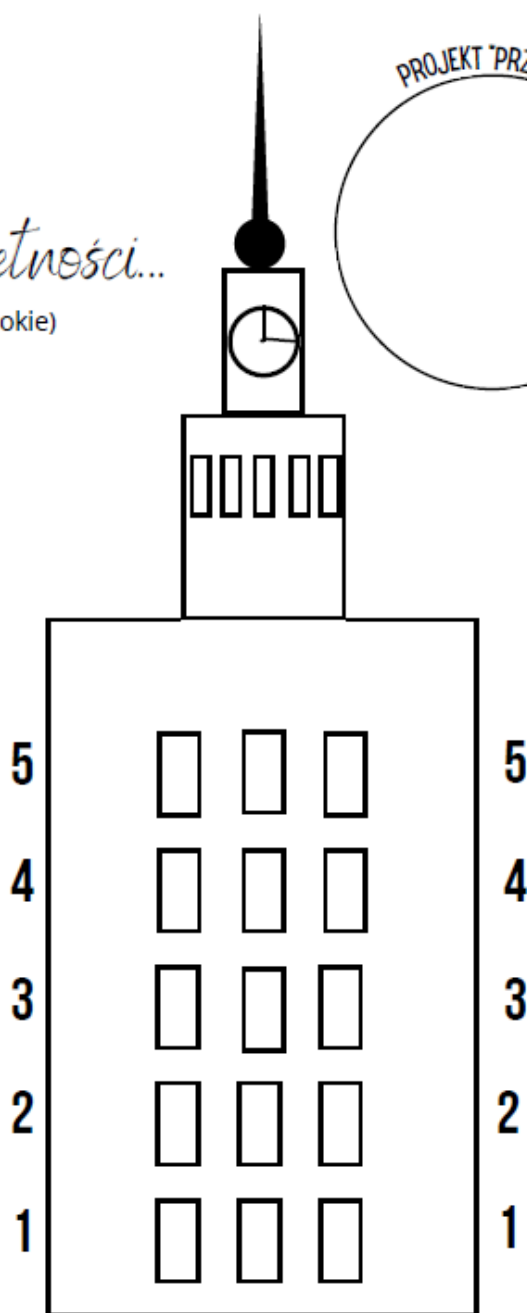
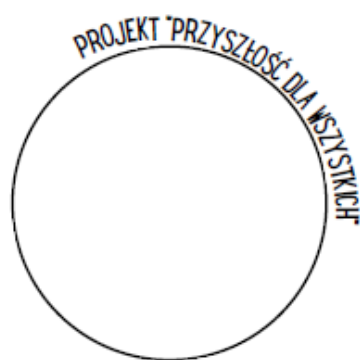
	przestróg, wskazówek, próśb i /lub tego jak dzisiejsza młodzież i seniorzy chcą być postrzegani przez osoby żyjące współcześnie lub przez przyszłe pokolenia. Treść pocztówki może zawierać zdania: <i>Nasz przekaz do (obecnych/przyszłych) pokoleń to...</i> Na zakończenie, prosimy grupy o przedstawienie swoich pocztówek.		
4	Przerwa		15 min.
5	Ewaluacja cz.2 Prosimy osoby uczestniczące o ponowne wypełnienie kart ewaluacyjnych (Załącznik 1a i 1b) oraz Załącznika 7.	Załącznik 1a i 1b Załącznik 7	20 min.
6	Zakończenie Prowadzący dziękują osobom uczestniczącym za pracę przy projekcie. Wymieniają szczególne momenty współpracy i dialogu nawiązanego między młodzieżą a dorosłymi. Mogą to być zarówno "kamienie milowe" jak i drobne gesty czy sytuacje, które wspierały tę współpracę i które były przejawem zaangażowania uczestników. Osoby chętne również mogą się podzielić swoimi refleksami nt. kończącego się projektu, tego czy obserwują jakieś zmiany czy korzyści w wyniku udziału w projekcie lub który moment(y) zapamiętają szczególnie.		25min.

Moje umiejętności...

PROJEKT "PRZYSZŁOŚĆ DLA WSZYSTKICH"

5	☐	☐	☐	☐	☐	5
4	☐	☐	☐	☐	☐	4
3	☐	☐	☐	☐	☐	3
2	☐	☐	☐	☐	☐	2
1	☐	☐	☐	☐	☐	1
	SŁUCHANIE	WYPOWIADANIE SIĘ NA FORUM GRUPY	PLANOWANIE PRZYSZŁOŚCI	WSPÓŁPRACA Z SENIORAMI	OTWARTOŚĆ NA UDZIAŁ W PROJEKTACH MIĘDZYPOKOLENIOWYCH	

Moje umiejętności...
(1-niskie, 5-wysokie)

SŁUCHANIE

KOMUNIKACJA Z MŁODZIEŻĄ

OTWAROŚĆ NA UDZIAŁ
W PROJEKTACH MIĘDZYPOKOLENIOWYCH

Jeśli ma Pan/Pani sformułowane oczekiwania związane z projektem, prosimy o ich wypisanie:

Załącznik 2

Materiał pomocniczy nr 1

Zdjęcia przedstawiają dwa wizerunki Dietera Schindlauer — współautora pakietu

Materiał pomocniczy nr 2

WIZUALNA BIOGRAFIA

Karta zadań

Kim jest osoba, na którą patrzysz?

Jaki jest jej zawód?

Jakie życie prowadzi?

Czy ta osoba jest szczęśliwa, czy nie?

Z podanej poniżej listy wybierz cechy, które najlepiej opisują tę osobę:

☐ zasadnicza	☐ chłodna
☐ opanowana	☐ niebezpieczna
☐ uległa	☐ trzeźwo myśląca
☐ ambitna	☐ spokojna
☐ chętna do pomocy	☐ rozrywkowa
☐ towarzyska	☐ szczęśliwa
☐ inteligentna	☐ poważna
☐ głupia	☐ niegodna zaufania
☐ godna zaufania	☐ samotna
☐ uczuciowa	☐ nieopanowana
☐ nieszkodliwa	☐ dominująca
☐ pozbawiona ambicji	☐ marzycielska
☐ agresywna	☐ egoistyczna
☐ pełna energii	☐ dziecinna
☐ roztrzepana	☐ odnosząca sukcesy

Załącznik 3

ANALIZOWANIE ZAŁOŻEŃ

Kiedy spotykasz ludzi z różnych środowisk, w nieznanym otoczeniu, może wystąpić poczucie niepewności i niepokoju. Poniżej przedstawiamy 3 kroki, które mogą pomóc sprawić, że takie spotkania staną się mniej stresujące:

1. Rozpoznaj stereotypy lub przeświadczenia, które prawdopodobnie zostaną przywołane w danej sytuacji
2. Rozpoznaj co w danej sytuacji może spowodować Twój niepokój lub niepewność
3. Wyznacz bardziej pozytywne i konstruktywne sposoby patrzenia na daną sytuację

Myśląc o międzykulturowym doświadczeniu, w którym będziesz uczestniczyć, uzupełnij tabelę:

Opisz sytuację, w której będziesz uczestniczyć		
Jakie są Twoje stereotypy związane z osobami, które tam spotkasz? (np. te osoby są niemiłe, roszczeniowe itp.)		
Co konkretnie w tej sytuacji może spowodować Twój niepokój?	To czego się obawiam (np. to, że ktoś będzie się ze mnie śmiać, nie będę wiedział jak się zachować itp.)	
	To czego nie wiem lub nie mam pewności (np. nie znam miejscowych zwyczajów itp.)	
	To na czym się nie znam lub w czym nie mam doświadczenia (np. jak dojechać w dane miejsce itp.)	
	Możliwe bariery językowe (np. nie	

	<i>mówię w lokalnym dialekcie)</i>	
	Przeszłe negatywne doświadczenia (<i>np. doświadczenie oszustwa itp.</i>)	
	Inne	
Co pozytywnego i konstruktywnego możesz sobie powiedzieć na temat tej sytuacji? (<i>np. moje stereotypy mogą być nieaktualne, ludzie nie mają powodu by śmiać się ze mnie, mogę dowiedzieć się tego czego potrzebuję, popęłnianie błędów jest naturalnym etapem uczenia się itp.</i>)		

Na podstawie: *The Cross-Cultural Communication Teacher's Manual – Volume Two (n.d.)*

Załącznik 4

Materiał pomocniczy nr 1

Role do pierwszej części gry „Dworzec”:

Cyganka, Arab, Żona Araba, Rolnik z Wąchocka, Wietnamczyk handlujący na bazarze, Japoński turysta, Feministka, Kibic Lecha, Homoseksualista, Turecki biznesmen, Białorusinka, Bezdomny mężczyzna, Sprzątaczką, Bogaty Żyd, Skazaniec, właśnie zwolniony z więzienia, Uchodźca z Somalii, Nastolatka z Warszawy, Nastolatek z Warszawy.

Materiał pomocniczy nr 2

Nastolatek z Warszawy

- mam kilku znajomych i kumpli ale nie mam prawdziwego przyjaciela
- nie wiem gdzie pójść na studia, nie wiem czy w ogóle jest sens zdawać maturę
- chciałbym mieć rodzinę, nie chciałbym być samotny, ale nie wiem czy nadaję się na ojca
- myślę, że jestem rozczarowaniem dla moich bliskich
- kiedy czuję się przytłoczony wsiadam na rower i jadę do Kampinosu

Nastolatka z Warszawy

- czasami słyszę, że jestem agresywna lub niewychowana, kiedy wyrażam swoje zdanie
- marzenia mam chyba typowe – mieć szczęśliwą rodzinę i spełniać marzenia
- praca jest dla mnie ważna, ale nie najważniejsza
- presja związana z wyglądem, statusem, przynależeniem do jakiejś grupy jest duża. Nie fajnie jest być wyrzutkiem.
- w telefonie mam wszystko-rozmawiam ze znajomymi, oglądam sociale i filmy, słucham muzyki, gram w gry. Ciężko byłoby spędzić dzień bez telefonu, ale nawet gdybym chciała, mama nie pozwoliłaby mi ruszyć się z domu bez niego

Uchodźca z Somalii

- wczoraj poznałem cudowną dziewczynę
- jestem lekarzem i cieszę się, że udało mi się znaleźć pracę
- słucham techno
- podoba mi się śnieg
- od niedawna uczę się jeździć na nartach

Skazaniec zwolniony właśnie z więzienia

- właśnie jadę do szwagra, który ma dla mnie pracę w swoim sklepie
- bardzo żałuję tego co zrobiłem
- w więzieniu zdałem maturę i chciałbym studiować zaocznie informatykę
- lubię filmy wojenne
- niedawno dowiedziałem się, że moja matka jest ciężko chora

Bogaty Żyd

- weekendy spędzam z synem na rybach
- zbieram znaczki pocztowe
- chciałbym kupić sobie psa
- jestem wolontariuszem w hospicjum
- czasami chciałbym rzucić pracę i zamieszkać gdzieś w górach

Sprzątaczką

- sprzątam, żeby dorobić sobie do emerytury
- kiedyś byłam szanowaną nauczycielką historii, a teraz...
- moja jedyna córka nie chce ze mną rozmawiać
- jedyne przyjemne chwile w moim życiu to praca na działce
- wolałabym sprzątać w muzeum niż w jakiejś firmie

Bezdomny mężczyzna

- codziennie dokarmiam gołębie
- lubię patrzeć na morze
- często chodzę do księgarni czytać w nich książki
- w parku o świcie tak pięknie śpiewają ptaki
- kiedyś miałem pracę i piękny dom... ale po tym jak zostawiła mnie żona straciłem wszystko...

Białorusinka

- mój mąż zajmuje się już tylko pracą; z trudem udało mi się go przekonać, by pojechał ze mną odwiedzić moją rodzinę
- jestem ordynatorem oddziału pediatrycznego w małym szpitalu
- kiedyś lubiłam chodzić po górach; może powinnam do tego wrócić
- mam piękny, duży dom; co z tego skoro zawsze jest pusty
- czasami maluję obrazki

Turecki biznesmen

- jestem doktorem ekonomii
- studiowałem w Paryżu
- znam cztery języki
- ludzie mówią, że jestem pracoholikiem
- właśnie jadę odwiedzić rodzinę mojej żony z Ukrainy

Homoseksualista

- jestem profesorem na uniwersytecie
- tylko najbliżsi przyjaciele wiedzą, że jestem gejem
- lubię długo spać
- nie mogę się już doczekać emerytury
- zeszłe wakacje spędziłem w Egipcie

Kibic Lecha

- jak na swój wiek cieszę się bardzo dobrym zdrowiem
- lubię palić fajki
- jestem weteranem wojennym
- na meczę zawsze chodzę z wnuczką
- od pięciu lat w każdy piątek stawiam na grobie mojej żony bukiet białych róż

Feministka

- mam nadzieję, że mój mąż zajmie się dobrze dziećmi, kiedy mnie nie będzie; och, już za nimi tęsknię
- muszę kupić sobie tę sukienkę, którą przed chwilą widziałam na wystawie
- mój synek jest już taki samodzielny, wczoraj upiekł dla mnie ciasto
- moja córka niedługo idzie do szkoły i nie wiem, którą dla niej wybrać
- uwielbiam koty

Japoński turysta

- pierwszy raz wyjechałem z kraju i chyba chciałbym już wrócić
- przyjechałem do Polski, bo uwielbiam muzykę Chopina
- kiedyś grałem na fortepianie, teraz już nie mam na to czasu
- chyba powinienem jednak kupić jakiś aparat, bo rodzina nie wybaczy mi, jeśli nie przywiozę, żadnych zdjęć
- bardzo smakują mi bigos

Wietnamczyk handlujący na bazarze

- w moim kraju byłem krytykiem literackim, ale nie dało się z tego utrzymać
- mój przyjaciel chce, założyć ze mną restaurację z kuchnią azjatycką, ale nie wiem czy się na to zgodzić
- powoli uczę się polskiego, ale to bardzo trudny język
- nie mam już w ogóle czasu czytać
- chciałbym jeszcze kiedyś zobaczyć moją rodzinną wioskę

Rolnik z Wąchocka

- skończyłem Akademię Rolniczą, bo tak chciał mój ojciec
- lubię czytać książki historyczne
- mam dwanaście jedwabnych krawatów
- kiedyś chciałem zostać malarzem
- wczoraj płakałem na pogrzebie

Żona Araba

- jestem informatykiem i zarabiam więcej niż mój mąż
- uwielbiam robić zakupy
- za tydzień mam 10 rocznicę ślubu; mam nadzieję, że to on przygotuje jedzenie dla gości, bo ja nie mam na to czasu
- zawsze noszę wysokie szpilki
- chciałabym pojechać kiedyś do Paryża

Arab

- bardzo lubię Polskę; to w zasadzie moja druga ojczyzna
- zawsze płaczę na filmach Kieślowskiego
- za tydzień mam 10 rocznicę ślubu i nie wiem co kupić mojej ukochanej żonie
- lubię gotować
- rzadko chodzę do meczetu

Cyganka

- skończyłam stomatologię i mam prywatny gabinet dentystyczny
- lubię dobre perfumy i eleganckie kostiumy
- często chodzę do kina
- lubię oglądać M jak miłość
- przykro mi to mówić, ale wstydzę się mojego pochodzenia

Na podstawie: *Antydyskryminacja na co dzień*. I. Czerniejewska (red.). Stowarzyszenie „Jeden Świat”, Poznań, 2005

Załącznik 5

Materiał pomocniczy nr 1

PRZYBYSZ Z INNEJ PLANETY

Karta zadań

Jesteś przybyszem z innej planety.

Kwatera główna wysłała cię właśnie na nowo odkrytą planetę, zwaną Ziemia, w celu zebrania informacji demograficznych o tej planecie.

Niespodziewanie wylądowałeś w małej jaskini bez wyjścia, gdzie znalazłeś czasopismo leżące na ziemi. A więc jedynym źródłem informacji, jakie masz, jest właśnie to czasopismo.

Widzisz, że jest coś w nim napisane, ale nie jesteś w stanie przeczytać i zrozumieć dziwnych liter.

Skupiasz swoją uwagę tylko na zdjęciach w celu uzyskania jakichkolwiek informacji.

Na podstawie bardzo ograniczonych danych spróbuj przekazać wiadomości do kwatery głównej na następujące tematy:

Zaludnienie

Zróżnicowanie populacji

Czy istnieją jakieś gatunki lub grupy istot, które wydają się pełnić różne role czy zawody? Jakie to role i zawody? Jak te gatunki lub grupy wyglądają?

Jakie masz wyobrażenie o różnych gatunkach lub grupach istot zamieszkujących planetę?

Kto według ciebie ma władzę? Kto rządzi?

Inne obserwacje

Źródło: *Antydyskryminacja. Scenariusz: Przybysz z innej planety*. Wydawnictwo CODN, Warszawa, 2005

Załącznik 6

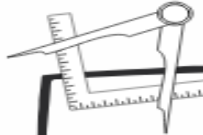
Przykładowe słowo	Słowa osób młodszych	Słowa osób starszych
DOBRZE/DOBRY		
PRZYJACIEL/PRZYJACIÓŁKA		
POLICJA		
PIENIĄDZE		
ATRAKCYJNA OSOBA		
DOM		
DO WIDZENIA		

Na podstawie: *Old's Cool. Intergenerational Practice Toolkit. Paul Hamlyn Foundation, n.d.*

Załącznik 7

Zabieram ze sobą...

Można by poprawić...

**PROJEKT
"PRZYSZŁOŚĆ DLA WSZYSTKICH"
W MOJEJ OCENIE**

Ocena pracy prowadzących

gdzie 1 oznacza bardzo źle, a 5 - bardzo dobrze

(imię).....

1 2 3 4 5

(imię).....

1 2 3 4 5

Dodatkowe komentarze:

Moja rekomendacja dla projektu

NOTATKI: